

Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Effectibus - qui primi, ac per sese ex notitia Dei consequuntur: De Æstimatione nimirum, in qua habendum, deque ardore, quo amandum est illud incomparabile objectum

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. XIV. Respondetur alteri objectioni, ex sanctorum virorum exemplis desumptæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54508](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54508)

CAPUT XIV.

Respondetur alteri objectioni
ex sanctorum Virorum exemplis
desumptæ.

Doctrina, quam hactenus stabilivimus, ad fervorem DEI non mores quidem per vivendi licentiam, sed animos tantum per divinæ charitatis suavitate laxandos, si rationis in trutina perpendatur, cum ea omnino congruere, & legitimo niti pondere æquitatis videtur. Quare adversarii, cum hac ex parte munitam satis videant, aliunde oppugnandam sumunt, autoritate nimirum, atque exemplis complurium, qui ob eximiam sanctitatem publico cultu ab Ecclesia dignati, in contrariis nihilominus humilitatis, & pœnitentiæ studiis vitam omnem duxerunt: ut dubitari nequeat, quin hi tutiorem hanc pii timoris, dolorisque, quàm contrariam familiaris cum DEO consuetudinis viam arbitrati sint, & talem revera esse, suo iudicio sat probent. Hæc postrema est objectio, quam me vovere oporteat: imò quam possem, ceu in capitis superioris proœmio jam solutam ad ulteriora fe-

festinans transmittere ; nisi operæ pretium existimarem illius inanitatem tantò evidentius , quantò magis propriis , & peculiaribus argumentis ostendere.

2. Repetito itaque altiùs ratiocinationis exordio statuo instar principii , quod nemo inficiari posse videatur in controversiis de absoluta , vel majori humanarũ operationum bonitate rationi deferendum plùs esse , quàm ullis mortalium personarum exemplis , utpote iis , quæ non aliunde bona , & laudabilia dici possunt , nisi quia cum ratione consentiunt. Quare omnino impossibile est , ut per discrepantiam ab illa illius auctoritatem valeant imminuere : sed locum hìc quoque habet illud Tertulliani de fide argumentum , (*De Præscr.*) *Ex personis probamus fidem , an ex fide personas?* Nimirum non tam fidei bonitatem ex auctoritate eam profitentium , quàm horum auctoritatem ex fidei bonitate erui debere. Quod ut evidentiùs pateat , observo inter actiones illustrium virorum , quos Ecclesia Cælitum numero adscripsit , aliquas esse omni procul dubio non bonas duntaxat , sed suo etiam meliores contrario , ceu exempli gratiâ pro injuriis beneficia rependere : alias bonas quidem , sed non optimas , & laudabiliores contrario, ve-
lu-

luti facultates suas potiùs retinere ad alienam egestatem levandam ; quàm ex Evangelicæ paupertatis studio semel universas dimittere : alias , de quibus dubitari possit , num suapte naturâ bonæ , vel saltèm meliores sint , putà , con emptùs aucupandi gratiâ stultitiam simulare : alias , quæ non absolutè , & generatim commendari mereantur , sed in aliquibus tamen personis , & circumstantiis laudabiles fuerint , quia ex peculiari DEI instinctu susceptæ , ut sese ultro fidei hostibus pro ea mactandum offerre : alias demum apertè non bonas , qualis fuit Apostolorum contentio : *Quis eorum videretur esse major* , & quales omnes eæ sunt , quarum causâ *septies cadere justus* dicitur. Cùm ergo ex dictis palàm sit , non quidquid sancti Viri egerint , optimum illico , aut saltèm bonum , & imitabile existimari posse ; quæro jam , quonam Lydio , ut sic loquar , lapide oporteat nos uti ad discernendas in eorum actionibus rectas à pravis , meliorésque à minùs bonis ? Et quoniam nullum assignari præter rationem discerniculum potest ; concludo , ut legitimè comprobatum , quod supra statueram , hanc esse unam , quæ quibuslibet mortaliæ exemplis auctoritatem vel tribuat , vel demat : nec quia constet sanctum

Vi-

Virum esse, qui aliquid egerit, constare item protinus, sed arguendam aliunde esse actionum illius sanctitatem. Quamobrem, si quis ita argumentetur: Ille, aut ille Vir sanctus hoc fecit, ergo hoc factu optimum est, & quisquis aliter agit, malè, vel minùs rectè agit, argumentũ nihil evincet: sed illius consequentia, tanquam perperam deducta, respui merebitur: Consequens verò inter approbationem, & repudiationem ambiguum pendebit; quoad ratio certiori suo quopiam, & magis universali principio, quid de illo decernendum sit, palàm faciat.

3. At, si ita res habet, nulli nobis usui futura esse dices Sanctorum exempla: ùt quæ vel non satis nos certi recti itineris facient, si destituantur rationis suffragio; vel supervacua ad finem hujusmodi erunt, si ab illa probentur. Nego ex dictis id sequi: Esto siquidem præclara illorum gesta per se níl prodesse ad demonstrandum nobis, quid factu laudabile, aut laudabilius sit; valent nihilominus ad nos incitandos, ut strenuè, alacriterque suscipiamus, quod tale esse alioqui fat novimus. Qui enim eos cernit tam egregia edidisse virtutis facinora, fieri non potest, quin pudore afficiatur, segnem usque adeò ad pro-
mi.

miscua, & vulgaria patranda se aspiciens: neque ultra jam potest peculiari suæ ignaviæ communis naturæ imbecillitatem prætexere: sed convinci se audit acerrima illa interrogatione, cui suam ante conversionem nîl inveniebat Augustinus, quod responderet. (L. 8. Conf. c. 11.) *Tu non poteris, quod isti, & ista?* Quocirca in aliorum operibus spectans non modò, quales ii fuerint, sed qualis ipse etiam esse posset, ac deberet; stimulatur indè non ad illos duntaxat, sed quodammodo ad sese ipsum æmulandum. *Quia, teste Valerio Maximo, (L. 7. c. 6.) Excellentissima animadvertenti, nè mediocria quidem præstare, rubori oportet esse:* prout experiri inter alios Julio Cæsari contigit: qui visâ aliquando, cùm Quæstor in Hispania esset, Alexandri Macedonis statuâ suspirâsse fertur, indignè ferens, & sibi exprobrans, quòd, cui par propemodum ætate erat, tantò impar rerum gestarum gloriâ esset: jamque tum vastas illas magnorum operum destinationes concepit animo, à quibus dein ad Romæ imperium perductus est. Sed enim verò præter hos cordi infixos æmulationis magnanimæ stimulos, neque parùm lucis illustria sanctorum Virorum exempla menti afferunt ad perspiciendum, quid factu lauda-

bile, seu etiam laudabilius sit: idque in triplici potissimum casu. Primò quidem, cum de actionis cujuscumque bonitate haud penitus liquet. Si enim tunc constet ab uno, vel pluribus sanctis Viris eam suo usu comprobata fuisse; satis id argumenti est, ut recta existimari, & probabilis queat. Nam qui, ut Sanctorum mos est, rectè operari plerumque, & communiter solet, in quocumque peculiari suo actu, cujus improbitas non appareat, rectè operatus existimari potest, tutaque ideo, & honesta illius actio censeri: honesta, inquam, & tuta; at non pariter optima, & contrario suo melior, vel adeò necessaria, ut eam omisisse piaculum sit. Neque enim par suppetit ratio, cur judicemus sanctorum Virorum quemlibet nisi optimum ex contrario, & communi usu fecisse. Secundò idem evenit, cum ratio, bonam esse actionem quamquam persuadens, non omnino certa, sed probabilis tantummodo est. Huic siquidem ab unius, vel plurium Sanctorum exemplis novum majoris probabilitatis pondus accedit. Quamquam neque ibi satis causæ sit ad contrarium vel in culpa, vel minori in laude ponendum. Tertius casus est, quando non unus, vel pauci quidam solummodo ex sanctis Viris, sed omnes

Omnes ferè universi deprehenduntur certam aliquam agendi viam tenuisse. Illud enim tam universale, adeoque sibi concors exemplum satis magnam per se unum vim habet, ut viam tot illustribus consignatam vestigiis prorecta, imò etiam pro optima, & necessaria ducamus. Ac proinde, etsi nulla peculiaris ratio probaret, voluntarias corporis afflictationes magni esse ad Christianam perfectionem momenti; sola nihilominus ad earum necessitatem demonstrandam validissimæ rationis instar esset unanimis omnium, quos solenni Cælitum cultu prosequimur, in iis usurpandis consensio.

4. Age jam, his præmissis, ad objectionem propositam redeamus. Quid ait adversarius? Multi Sanctorum non aliâ ad perfectionem, quàm humilis pœnitentiæ, ac divini timoris viâ contenderunt. Ergo nulla rector, & tutior, imò nulla præter ipsam tuta, & recta haberi potest. At quocumque hanc suam conclusionem pro legitima vendituri se putat? Ego certè nîl hæsitans vix auditam rejicio: nec secus à te quoque, mi Lector, factum iri crediderim. Siquidem, ut certa, solidaque vi niteretur, statuendum pro fundamento ipsius foret, quidquid Sanctorum

aliqui egerint, factu optimum, imò unicè bonum, & necessarium electu esse. Quæ propositio quàm longè à vero absit, luculenter demonstratum jam est.

5. Quid verò, si ulterius progredi vellem, & ipsismet Sanctorum exemplis, quæ contra doctrinam à me assertam nîl valere jam ostendi, ad eam insuper propugnandam, & firmitus stabiliendam uterer? Atqui tam proclive factu id mihi est; quàm pleni Ecclesiæ fasti sunt hominibus sanctis, qui à me commendatâ amicæ, & familiaris cum DEO consuetudinis viâ ad perfectionem contenderunt. Fac igitur, ego quoque adversarii positionibus, & principiis inhærens adversus eum colligam, hujuscemodi viam, utpote tot sacrorum Heroum vestigiis impressam, pro tuta, atque recta, imò etiam necessaria, unicâque esse habendam; quidnam, rogo, sic argumentanti respondere poterit? aut quo pacto sinè aperta contradictione nodum illum, quem ipsemet nexuit, resolvat? Enim verò, vel dicat, necesse erit, id genus viam tutam quidem esse, atque rectam, quia complures sancti Viri eam tenuerint: sed rursus neque rectam, neque tutam, quia Sanctorum alii diversam ab ea secuti sint; vel si itâ ineptire nolit, fateri de-

mum

num cogetur, peculiaria Sanctorum exempla haud satis valere, ut inde arguatur, malè, vel minùs bene operari, qui diverso ab iis modo operatur: præsertim si in hac ipsa diversitate ad aliorum, & fortè plurium exemplum se effingat: prout facit, qui filii more per hilarem confidentiam, intimique amoris necessitudinem adhærere DEO mavult; quàm servi ritu, in humili duntaxat illius reverentia, & timore vitam traducere. Idémque adhuc plenius confirmatur: quia cæteroqui operosa etiam aternæ animarum salutis procuratio reprobata censeretur exemplis Sanctorum, qui ab omnibus humanis commerciis remoti divinæ duntaxat contemplationi vacârunt: & solitaria itém hujusmodi contemplatio vituperationi obnoxia videretur, illorum respectu, qui spirituali proximorum auxilio sese addixerunt: nec, ut summatim rem colligam, pro judicandi, vivendique institutione alia, quàm omnino discordi, & pugnantem secum norma uteremur.

6. Concludo itaque, varias esse, ut statutum præcedenti capite est, spiritualis vitæ semitas, & cuius, qui in earum aliqua DEI ductum sequatur, licere sublimis sanctimonie gradum assequi: prout assecuti illum sunt,

quoscunque aris nunc impositos veneramus, quàm remoti alii ab aliis in via, tam conjuncti omnes in termino, quàmque dissimiles secundùm speciem, tam æquales multi secundùm perfectionem vivendi. Quapropter cavere nos oportet, nè aut minoris eos faciamus, qui diversam à nostra sanctioris vitæ semitam terunt; aut minùs contenti nostra vocatione simus, quòd complures eximix sanctitatis viros ad aliud vivendi institutum à Deo vocatos fuisse noverimus; aut demum diversa omnia institutorum genera aggredi simul, & coadunare in nobis velimus, cursitantes abique ullo progressu, jam prorsum, jam rursus; jam dextrâ, jam lævâ, prout invicem diffidentia jam hujus, jam illius sancti Viri exempla nos rapiunt. Sed curandum potius cuique est, ut, quando non nisi unicâ tendere ad perfectionem viâ ipsi licet, inter multas, quæ se offerunt, aliæ aliorum vestigiis signata, eam sibi peculiariter, proprièque eligat, in qua sibi plurimùm progressurus videtur: juxta propositam à magno Gentium Apostolo regulam: qui varia vocationum, & donorum DEI genera enumerans, cùm dixisset: (1. ad Cor. c. 12.) *Quosdam quidem posuit DEUS in Ecclesia primùm Apostolos, secundò Prophetas, tertio*

tiè Doctores, deinde virtutes, &c. Numquid omnes Apostoli? Numquid omnes Prophetae? Numquid omnes Doctores? subjungit, *amulamini autem charismata meliora, & adhuc excellentiorem viam vobis demonstro*: divinæ scilicet charitatis viam, uti mox expressit. Quam ego quoque illius regulam sequens, quemadmodum inter duas, alteram divini timoris, alteram divini amoris semitas, hanc ex genere suo potiore illâ arbitror; sic præ illa hîc in medium afferendam, & omnibus commendandam putavi, quos ex propria aliqua ratione peculiaris DEI instinctus aliorum non vocet. Ubi tamen addo non ideo, quòd perfectior, meliorque existimari illa possit, perfectiorem illico, melioremque esse habendum, quicumque illam capessat, quolibet, qui contrariam delegerit. Cum manifestum sit, sanctitatem hominis non ex statu, in quo degit, sed ex vita, quam in eo ducit, æstimari oportere: *meliusque* (juxta dictum Cassiani) *esse devotum in minoribus, quam indevotum in majoribus professionibus inveniri.* (Col. 19. c. 3.) Quemadmodum igitur, licet status Religiosus libero, & communi antecellat, multi tamen sanctius in domo sua vivere, quam alii in sacris Aiceteriis cernantur; & veluti ex duobus, quorum alter brevior, ma-

magisque planam, alter verò longiorem, impeditiorémque viam sequitur, contingit interdum, ut hic ratione majoris sedulitatis, vel roboris, plus progrediatur, & citius, quàm ille sui metam itineris teneat; sic, quamvis commendata à nobis divini amoris suavitas majorem suapte naturâ, quàm servilis, & anxius timor vim habeat, animæ ad eximiam perfectionem ducendæ; fieri nihilominus potest, ut multi, vana sibi per ignaviam illius præsidia reddentes, minimum indè utilitatis percipiant: aliique è contrario, quod itineri deest, studii contentione suppletes, ad insignem sanctimoniam perveniant. Quos tamen nemo facilè ibit inficias, hanc vel promptius, vel ampliorem consecuturos fuisse, si pari cum alacritate, sed expeditiori tramite ad eam contendissent.

7. Addo postremùm, etiamsi Sanctorum aliquis, humilis pœnitentiæ, & timoris semitam, præ altera jucundæ, amicæque cum Deo conjunctionis sibi privatim legisset; sed & luculentis insuper præconiis primam, quasi tutiorem exornâisset; contraque alteram, ceu gravibus periculis obnoxiam, minùs sibi probari ostendisset, nè talibus quidem ejus judicii moveri nos debere ad hanc deserendam, si
 alio-

alioquin nostro interiori profectui opportu-
nam experiamur, atque utilem. Nam pri-
mò complures reperire est non modò in san-
ctorum Patrum, verùm etiam in sacrarum
Literarum monumentis sententias, quas pro-
fectò, nè vel communibus rectè vivendi prin-
cipiis, vel alibi editis Spiritùs sancti oraculis
contradicant, commodè, prudentérque in-
terpretari oporteat: & nos itèm professi jam
sumus, familiarem hanc cum DEO consuetu-
dinem malè iis convenire, qui nondum se ad
illam integritate à lethalibus noxis, pravorum
affectuum moderatione, suarúmque virium
diffidentia, & submissione animi præparave-
rint. Secundùm quas exceptiones intelligen-
da essent sanctorum Patrum dicta, sicubi a-
micam, & filiorum propriam cum DEO agen-
di rationem improbare, aut habere suspectam
videntur: cùm cæteroqui alienum omnino à
fide sit, quemquam eorum absolutè damna-
tam voluisse spiritualis vitæ praxim, quam tot
præstantis sanctimonix viri suo usu probâ-
runt. Idque confirmari indè etiam potest,
quòd multi ex sacris doctoribus, ceu probè
animadvertit Franciscus Stadiera, (*De Fallac.*
Gener. p. 2. tr. 10. c. 10.) haud semper, & u-
bique eodem modo, inque eandem sententi-

am de iisdem materiis scripsere: sed hic exempli gratiâ eos audimus de æterna salute, tanquam de re loqui admodum impedita, & quæ non nisi paucis contingat; alibi verò eandem repræsentare instar negotii, cuius facilis cuique exitus sit: prout scilicet diversa erat seu temporis, quo scribebant, seu personarum, quas alloquebantur conditio. Qui ab æquis Lectoribus idonea potius explicatione conciliandi secum sunt, quàm falsitatis, inconstantiæque arguendi. Accedit huc, quòd sancti Viri præter communem toti Ecclesiæ, & universis fidelibus generalis sanctimonix spiritû, suum itèm, propriûmque habuerint singuli, ut diversam, & peculiarem diversæ partes nostri corporis formam; qui spiritus, quemadmodum eos impellebat, ut certam aliquam præ aliis sectarentur rationem vivendi; sic in causa erat, ut eandem Lectoribus quoque, & Auditoribus suis commendarent. Quare, qui ad aliam diversam à peculiari suo spiritu impellitur, nequiquam perturbari eorum sermonibus, neque esse *parvulus fluctuans, & circumferri omni vento doctrina: (Ad Ephes. 4.)* sed persuasum rite habens, *non omnibus omnia expedire, (Eccles. 6. 31.)* & *in domo Patris mansiones multas esse; (Joa. 14.)* quomocunque hi,

hi, aut illi vivant, & loquantur; debet ipse recto gressu, animoque institutum curriculum prosequi. Quid plura? Usque adeò nulla nobis est ratio, cur minùs contenti nostra vocatione sumus, quia hic aut ille Vir sanctus aliam contrariam, qualis sua erat, singularibus præconiis extulerit; ut hoc ipsum pro incitamento habere debeamus eum imitandi: ut, sicut ipse peculiarem suam DEO inserviendi rationem magni fecit, amplèque laudavit; sic nostram ipsi quoque, & peculiari affectu prosequamur, & sublimi in æstimatione ponere apud alios curemus; dummodo tali cum temperamento id fiat, ut propria commendando, instituta aliena non improbentur: sed velut à Cassiano præscribitur, (*Coll. 14. c. 5. & 6.*) *Unusquisque aliorum quidem laudans, admiransque virtutes, nequaquam à sua, quam semel eligit, professione discedat: multis enim viis ad DEUM tenditur.* Cujus temperamenti usum circa hanc ipsam familiaris, & jucundi erga DEUM amoris memoriam, scitè olim Christus Dominus charissimæ suæ Sponsæ Gertrudi inculcavit; reprehendens eam, quòd indignè ferret, à quadam ex cœnobii sororibus cum trepidatione potius, quàm cum fiducia, & hilaritate ad sacram Synaxim accedi.

Quid

Quid enim? (cælestis Magistri oratio fuit)
 Nónne consideras, quòd non minùs dignè debetur
 mihi reverentia honoris, quàm dulcedo amoris?
 Sed, cùm defectus fragilitatis humanæ nequeat u-
 trumque perficere; cùm vos sitis invicem membra,
 dignum est, ut, quod per se quælibet non potest
 perficere, recuperet per aliam: e. g. qui magis
 dulci amore affectus, reverentiæ minus assequitur;
 pro se suppletum gaudeat ab illo, qui magis inten-
 dit reverentiæ: & vicissim desideret, illum obtinere
 solatia unionis divinæ. (Insin. L. 3. c. 10.)

CAPUT XV.

Ad validiùs confirmandam
 præcedentem doctrinam ostendi-
 tur, quanti referat cum spiritualis læ-
 titiæ sensu DEO famulari.

piritualis lætitia, prout ipsum no-
 men sonat, illa est, quam homi-
 nis animus percipit ex suis spiri-
 tualibus bonis: quòd nimirum à
 DEO in filii, & amici loco habeatur, quòd
 sub tutela ejus vivat, quòdque brevi aditurum
 sempiternam cælestis illius regni hæreditatem
 se speret. Quàm firmas sanctioris vitæ pro-
 fes-